

ZPRAVODAJ JIHOČESKÝCH BOTANIKŮ

České Budějovice

Zpráva o činnosti Jihočeské pobočky České botanické společnosti v Českých Budějovicích při Jihočeském muzeu za rok 2015

Ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích uspořádala pobočka tři přednášky a jedno diskusní dopoledne:

- 24. 1. 2015 – Michael Hohla: "Neoneophytes" – new plant species at the gates of Bohemia.
- 21. 2. 2015 – Petr Koutecký a Tomáš Koutecký: Z močálů do hor východně od Bajkalu (Barguzinský národní park).
- 21. 3. 2015 – Kateřina Šumberová a Michal Ducháček: Jak rybníční rostliny cestují v prostoru a čase.
- 5. 12. 2015 – Novinky letošní botanické sezóny.

Exkurze pro členy, spolupracovníky a příznivce pobočky, které pořádala pobočka:

Víkendové exkurze:

- 26. 6. – 28. 6. – Víkendová exkurze do okolí Knížecích plání na Šumavě.

Ve spolupráci s Hledačkami, odbočkou Jihočeské pobočky ČBS:

- 23. 5. – Na Dehtář!, vedli Radim Paulič a Pavel Kúr.
- 4. 7. – Vydejte se s Hledačkami na botanickou exkurzi do Džbánu!, vedli Pavel Kúr a Zdeněk Kaplan.
- 8. 8. – S Babou Jagou na Hlubokou, vedla Kateřina Šumberová.
- 21. 2. 2016 - Barborkobraní v Prokopském údolí, vedl Jiří Velebil.

Ve spolupráci s PřF JU pak jednodenní exkurze:

- 12. 4. – Údolí Lomnice, vedl Petr Koutecký.
- 18. 4. – Údolím Rachačky k Vltavě a zpět do Kočína, vedli Petr a Martin Lepší.
- 16. 5. – Údolí Pašínovického potoka, vedl Jan Šuspa Lepš.
- 23. 5. – Široké blato, vedl Milan Kotlínek.
- 30. 5. – Na Jindřichohradecko: PR Krvavý a Kačležský rybník, vedl Libor Ekrť.
- 13. 6. – Za prameništi na pravý břeh Lipna (možná bude i „Hamaťáček“ a určitě nějaká houba), vedli Milan Štech, Táňa Štechová a Martina Vašutová.
- 4. 10. – Podzimní Vitorazsko aneb kam až sahaly Přemyslovské Čechy, vedl Milan Kotlínek.
- 17. 10. – Svobodné Hory u Bavorova, vedl Petr Koutecký.
- 24. 10. – Za míčovkou na Třeboňsko, vedl Libor Ekrť.
- 7. 11. – Mokřými lesy a loukami povodím Stropnice z Petříkova do Hluboké u Borovan, vedl Jan Šuspa Lepš.
- 21. 11. – Podzimní hrad Helfenburk, vedli Milan Štech a Táňa Štechová.

Další činnost

- 1. Rostlinou roku byla *Salix myrsinifolia*. V průběhu víkendové exkurze na Knížecí Pláně byl ověřen výskyt v oblasti zaniklé osady Chaloupky.
- 2. Na jaře bylo vydáno 68. číslo Zpravodaje jihočeských botaniků.
- 3. Výsledky 21. pokračování cyklu Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech byly připraveny k publikaci ve Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy, 2015 (přispělo 16 členů a spolupracovníků pobočky).
- 4. V roce 2015 pokračoval vývoj webové aplikace Vrtička, která je určena na on-line zadávání a vyhledávání floristických dat. Největšími změnami jsou zaznamenávání změn u záznamů, zobrazení vyhledaných dat na mapě a zvyšování kompatibility exportovaných

dat s projektem Pladias. Byla znovu obnovena myšlenka společných lokalit, do kterých můžou zapisovat všichni přispěvatelé. Vratička je nyní testována na Ústavu zoologie a botaniky pro síťové mapování flóry Brna. V jihočeské databázi bylo smazáno cca 20 000 záznamů s výhledem jejich nového zapsání z důvodu upřesnění dat. Tuto změnu provádí Radim Paulič se svými daty.

Od ústředí obdržela pobočka dotaci 2900,- Kč.

K 31. 12. 2015 měla pobočka celkem 100 členů, z toho 62 členů ČBS a 37 spolupracovníků a její odbočka Hledačky 34 členů, z toho 27 řádných.

Činnost pobočky v uplynulém období řídil výbor ve složení:

předseda	– Milan Štech
místopředseda	– Petr Lepší
jednatel	– Martin Lepší
hospodář	– Leoš Lippl
členové	– Josef Albrecht, Jana Janáková, Libor Ekrt, Radim Paulič, Petr Koutecký, David Půbal, Alena Jírová

Zprávu sestavili: M. Lepší, P. Lepší a M. Štech

Zpráva z výroční členské schůze

Dne 19. 3. 2016 proběhla v přednáškovém sále Jihočeského muzea výroční členská schůze jihočeské pobočky České botanické společnosti. Schůze se zúčastnilo 21 členů a spolupracovníků pobočky a hostů. V úvodu byla Martinem Lepším přednesena zpráva o činnosti pobočky v roce 2015. Následně Milan Štech seznámil přítomné s plánem činnosti na rok 2016 a následně byly vyhlášeny výsledky voleb do výboru pobočky na období 2016–2020. Po diskusi následovala přednáška M. Jirků s názvem “Návrat velkých býložravců: největší výzva péče o krajinu 21. století”.

Členské příspěvky (30,- Kč) mohou členové a spolupracovníci zasílat na adresu člena výboru pobočky Leoše Lippla: Rudolfovská 509, České Budějovice, 370 01. Příspěvky lze zaplatit i na exkurzích a přednáškách.

Výsledky voleb výboru pobočky

Na začátku letošního roku proběhly volby do výboru pobočky pro období 2016–2020. Zúčastnilo se 40 voličů. Volebními komisaři byli K. Boublík, J. Douda a J. Albrecht.

Milan Štech 37 hlasů
Martin Lepší 34 hlasů
Petr Lepší 32 hlasů
Petr Koutecký 28 hlasů
Jana Janáková 27 hlasů
Alena Jírová 26 hlasů
Leoš Lippl 23 hlasů
Magdalena Lučanová 22 hlasů
David Půbal 20 hlasů
Radim Paulič 17 hlasů
Milan Kotlínek 12 hlasů

Prvních 8 kandidátů splnilo stanovenou hranici a byli zvoleni členy výboru pro příští období.

Po následné poradě nově zvoleného výboru byly obsazeny jednotlivé funkce následovně: P. Lepší – předseda, M. Štech – místopředseda, M. Lepší – jednatel, L. Lippl – hospodář a ostatní členové.

Rostlina roku 2016 – vrba černající (*Salix myrsinifolia*)

V roce 2016 bude znovu rostlinou roku *Salix myrsinifolia*. V průběhu roku se pokusíme ověřit především lokality u Zvonkové a Nových Hutí. Kdo by měl zájem zúčastnit se těchto exkurzí, ať se přihlásí na adrese stech@prf.jcu.cz do 10. května 2016. Podle počtu zájemců bychom zorganizovali exkurze ve vhodném období.

Milan Štech

Víkendová exkurze na Třeboňsko

Podle zájmu členů bylo pro víkendovou exkurzi vybráno Třeboňsko. Víkendovka se uskuteční v termínu 17. 6. 2016 – 19. 6. 2016. Ubytování je zajištěno v terénní stanici CHKO Třeboňsko (Hajnice u Mirochova). Zájemci o účast se mohou přihlásit mailem na adresu jednatele M. Lepšího (lepsi@seznam.cz) do 10. 5. 2016.

Jednodenní exkurze

Lišejníky starých stromů v údolí Vltavy pod Hlubokou

sobota 2. 4. – Sraz na zastávce Hluboká Zámostí – most v 7:30. – Vedl Jan Vondrák.

Vápence u Chýnova

sobota 16. 4. – Odjezd v 7:03 rychlíkem směr Praha do Tábora (7:57), přestup směr Pelhřimov (8:15) do zastávky Pořín (8:35). Přes PR Kladrubská hora (staré vápencové lomy, mimo jiné *Asplenium ceterach* a ještě nekvetoucí střešníčník – jestli přežil) k Chýnovské jeskyni, bude-li chuť, prohlídka jeskyně, opuštěný lom Pacova hora (*Equisetum variegatum*). Návrat z Chýnova v 16:17, v Č. Budějovicích 17:57. – Vedl Petr Koutecký.

Z Borovan kolem Stropnice

neděle 24. 4. – Z Borovan kolem Stropnice do Ostrolovského Újezdu a na vlak do Radostic – louky a niva Stropnice. Odjezd z Českých Budějovic vlakem v 8:09 do Borovan (sraz v 7:55 na nádraží, abychom stačili koupit společnou jízdenku). Návrat z Radostic, podle počasí a nálady, nejspíš 17:34, do šesti v ČB. Lupu a buřty s sebou. – Vedl Jan Š. Lepš.

Exkurze za orchidejemi do hlubockého parku

V loňském roce věnoval F. Horník Jihočeskému muzeu svůj studentský herbář z roku 1968, ve kterém jsou kromě běžných rostlin tři dnes již poměrně vzácné orchideje: *Dactylorhiza sambucina*, *Orchis mascula* a *Cephalanthera damasonium*. Všechny uvedené druhy údajně sbíral v okolí Hluboké a s největší pravděpodobností v zámeckém parku, odkud pochází drtivá většina sběrů (přesné místo sběru si však již nepamatuje). Vzhledem k tomu, že park je podle informací správy zámku kosen pouze 2x ročně (první seč je až v druhé polovině května) a že byl ušetřen všeobecné intenzifikaci, je pravděpodobné, že tam orchideje stále rostou. Samotné herbářové doklady jsou poměrně významné, neboť jsou to jediné záznamy o výskytu těchto druhů v poměrně rozsáhlém fytochorionu Písecko-hlubocký hřeben.

Exkurze se koná v sobotu 7. 5. – Sraz v 9:45 na autobusové zastávce MHD Hluboká nad Vltavou „pod kostelem“ po příjezdu autobusu č. 4 z Českých Budějovic (odjezd z ČB Nádraží MHD, v 9:10), návrat z Hluboké nad Vltavou v 15:30, 16:24 nebo 16:55. – Vedou Martin Lepší a Jana Janáková.

Kaňon Vltavy

neděle 8. 5. – Kaňon Vltavy a okolní pamětihodnosti, odjezd vlakem v 8:08 do Plešovic, dále směr Zlatá Koruna, podél Vltavy a svahy nad řekou, hradiště Záluží, Čertyně, odjezd zpět autobusem z hlavní silnice v 17:32 nebo vlakem ze zastávky Chlumecká u ČB v 19:36. – Vede Karel Prach.

Za kapradinkou skalní ke Zlaté Koruně

sobota 14. 5. – Odjezd vlakem v 8:08 hod. z ČB do Plešovic, údolím Vltavy okolo Zlaté Koruny k lokalitě U Rohana, kde se pokusíme ověřit lokalitu kapradinky skalní (*Woodsia ilvensis*). Odjezd vlakem ze Zlaté Koruny dle počasí v 14:57 hod. nebo 17:03 hod. Účast na exkurzi je potřeba potvrdit emailem do 13. 5. 18:00 hod. (libor.ekrt@gmail.com), případně můžeme využít dopravu autem. – Vede Libor Ekrt.

Na vápence kolem hradu Rabí

neděle 22. 5. – Odjezd vlakem v 8:05 hod. z ČB do Žichovic (s přesedáním v Horažďovicích- Předměstí). Sraz na žst. Žichovice po příjezdu vlaku v 9:28. Půjdeme do Rabí a odtud na vrchy Spravedlnost a Líšná a odtud podle času i na vrch Chanovec. Odjezd vlakem zpět ze Žichovic do ČB v 16:22 hod. nebo 18:22 hod. Terénní obuv a svačinu s sebou! – Vede Radim Paulič.

Z Krumlova do Krumlova

sobota 28. 5. – Půjdeme přes Křížový vrch, Slupenec, Vraní vrch (oběd), Větrník, svahem nad Vltavou, na Ptačí hrádek a do Krčmy Markéty. Sraz na autobusovém nádraží v Č. Krumlově v 8:35 (po příjezdu autobusu z Č. Budějovic – odjezd v 7:50). Návrat z Č. Krumlova (ze zastávky Špičák) v 15:45, 16:00, 17:00 nebo 17:30. Trasu je možné dle potřeby zkrátit odjezdem z Větrní (14:17, 15:38, 16:53). Terénní obuv a svačinu s sebou! Vedou Martin a Petr Lepší.

Exkurze se konají za každého počasí. Aktuální informace je možno získat na <http://botanika.prf.jcu.cz>, u Milana Štecha tel. 387 772 373, mobil 724 149 053 nebo email stech@prf.jcu.cz a na Facebooku: <https://www.facebook.com/Katedra-botaniky-PřF-JU-424484454306472/timeline>.

Vratičkové novinky

Jsem potěšen, že můžu sdělit, co se děje v rámci botanické databáze Vratička. Během průběhu loňského roku byla dále vyvíjena a opravovaly se nalezené chyby. Z největších změn je možnost zobrazit si výběr nálezů nad mapou a jednoduše si z mapy zobrazit detail lokality nebo nálezu. Při zadávání nové lokality ji lze nastavit jako společnou, čímž na ní můžou zapisovat svoje nálezy i jiní přispěvatelé. Zvolili jsme jiný přístup ke smazaným datům. Ta již nejsou fyzicky mazána, ale jsou pouze označena jako smazaná, takže je administrátor databáze může obnovit. Též jsou zaznamenávány jakékoliv změny v datech. Vratičku též užívá Ústav zoologie a botaniky Masarykovy univerzity pro floristické mapování Brna. Více informací se můžete dozvědět na webových stránkách Vratičky (<http://jp-cbs.prf.jcu.cz/vratickaweb/>).

Nálezová databáze Jihočeské pobočky ČBS stále využívá server Katedry botaniky PřF JU a naleznete ji na adrese <http://jpcbs.prf.jcu.cz/vraticka/www/>. V databázi je možné vyhledávat bez přihlášení, avšak pokud se rozhodnete do databáze přispívat, kontaktujte V. Hanse (e-mail: HansV@seznam.cz), který Vám přidělí uživatelské jméno a heslo.

Vladimír Hans

Jubilea

V letošním roce se dožívá sedmdesáti pěti let Josef Míchal, sedmdesáti let pak Vlasta Marchatová. Výbor jihočeské pobočky ČBS jim při této příležitosti děkuje za jejich dosavadní spolupráci při výzkumu jihočeské květeny a přeje jim do dalších let především pevné zdraví a hodně úspěchů nejen v botanické činnosti.

Milan Štech

Úmrtí

5. prosince 2015 zemřel ve věku 74 let dlouholetý příznivec jihočeské botaniky a čestný člen České botanické společnosti Franz Speta. Jeho zásluhou se (jiho)českým botanikům po roce 1989 otevřely možnosti navštívit mnoho botanicky zajímavých míst v celém Rakousku a navázat kontakty s rakouskými kolegy. Vědecky se dlouhá léta zabýval čeledí *Hyacinthaceae*, za kterou jezdil především do Středomoří. Avšak přesto byl hlavním motorem setkávání a společného výzkumu rakouských a českých botaniků a jeho velké organizační schopnosti a mimořádně přátelský přístup může být nám všem vzorem přeshraniční spolupráce.

V březnu 2016 zemřel Václav Vokoun. Působil jako primář interny v Sušici, byl velkým milovníkem motýlů, zabýval se i rostlinami a společně s bratrem Jiřím byli velcí přátelé V. Chána.

Milan Štech

Botanické články publikované v roce 2015 v 55. ročníku Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy

Seznam všech článků uveřejněných ve **Sborníku od roku 1958 do roku 2015 naleznete na internetových stránkách Sborníku** (www.muzeumcb.cz – pod záložkou vydavatelská činnost).

Lepší M. & Lepší P. (red.): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXI [*Arabis hirsuta*, *Carex hostiana*, *Castanea sativa*, *Cerastium dubium*, *Cicerbita alpina*, *C. macrophylla*, *Corallorhiza trifida*, *Corylus colurna*, *Crepis foetida* subsp. *rhoeadifolia*, *Dianthus superbus* subsp. *superbus*, *Dryopteris borrieri*, *D. cristata*, *Bromus japonicus*, *Buphthalmum salicifolium*, *Eriophorum latifolium*, *Euphrasia stricta*, *Fumaria vaillantii* subsp. *vaillantii*, *Galium intermedium*, *Hieracium maculatum*, *Luzula pallescens*, *Lythrum hyssopifolia*, *Neottia nidus-avis*, *Nuphar lutea*, *Muscari comosum*, *Omphalodes verna*, *Polystichum aculeatum*, *Ribes alpinum*, *Rosa micrantha*, *Rubus muhelicus*, *R. perperus*, *R. schleicheri*, *Saxifraga tridactylites*, *Scabiosa ochroleuca*, *Silene noctiflora*, *Viscum album* subsp. *album*]. – 55: 13–28.

Slaba R., Chán V., Moravec J. & Paulič R.: Floristický příspěvek ke květeně Písecka (jižní Čechy). – 55: 29–65.

Kotlaba F.: Vzpomínky na Rudolfa Kurku (* 1915 – † 2000). – 55: 99.

Červená kniha květeny jižní části Čech

Knihu je možné zakoupit v recepci Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (Dukelská 1) nebo ji lze objednat v e-shopu www.muzeumcb.cz/knihovna (cena 350,- Kč).

Fotogalerie z akcí pobočky v roce 2015

Na Dehtáři! (viz též foto *Montia arvensis* na titulní straně Zpravodaje) – foto J. Janáková

Víkendová exkurze do okolí Knížecích Plání (*Salix myrsinifolia*) – foto J. Janáková

Víkendová exkurze do okolí Knížecích Plání – foto M. Kubešová

Víkendová exkurze do okolí Knížecích Plání – foto M. Kubešová

Víkendová exkurze do okolí Knížecích Plání (*Leucorchis albida*, *Lycopodiella inundata*) – foto J. Janáková

S Babou Jagou na Hlubokou – foto R. Paulič

Zpravodaj jihočeských botaniků – vydává jihočeská pobočka České botanické společnosti v Českých Budějovicích pouze pro své členy a spolupracovníky. Redakčně připravili Jana Janáková, Petr Lepší, Martin Lepší, Milan Štech, David Půbal. Počet výtisků 16, distribuováno elektronicky. Duben 2016.